

מכל ננוה לא נשאר כלום, אך ממה שיונה ברח, וראו הגויים את גבורת השם יתברך, זו הדוגמא לגרי הצדק שעליהם אנו מתפללים. [אך הגר"ח שואל שהרי רק בימי ר"ג הזקן תיקנו להכניס גרים בברכת "על הצדיקים", וכיצד אמרו בפדר"א יעליהם הוא אומרי? ותירך, על גרים כאלו וכיוצא בהן תיקנו לומר בתפילה "ועל גרי הצדק".] כאשר רואים אנו את רעידות האדמה, רואים את גבורות ה', ורואים את יראת העונש! יראת העונש - במשך הזמן יכולה להחלש, אבל יראת הרוממות היא ממשיכה ועולה, ממשיכה ומתעצמת! בלי סוף... וראינו את שניהם.

תינוקות של בית רבן - ערבים...

אנחנו ראינו דבר נורא... אמרתי אך תיראי אותי תקחי מוסר, וכשלא לקחנו זה הגיע גם לכלל ישראל... בשכונת נוה יעקב, ליל שבת... ילד הלך ללמוד תורה - והרגו אותו... עוד אחד שבא להציל - נהרג... בבית הכנסת, בשבת קדש...!!!

וכעת עכשיו... יום השישי... בפניא דמעלי שבתא... אחרי מנחה... נהרגו שני תינוקות של בית רבן... הראו את התמונות שלהם, אנשים לא מסוגלים לראות את זה... איזה זוך וטוהר שקורן מהפנים שלהם... אני לא ראיתי כזה דבר... טוהר יהודי אמיתי! הם משפחה רמי יחס... וכמו"כ אברך מתמיד גדול ועובד ה' אשר רק כמה חודשים חלפו מיום נישואיו.

כאשר לפני שמונה שנים, היה את הפיגוע הנורא בהר נוף, שערבי ימח שמו פגע בכמה אנשים באמצע תפילת שחרית, כשהם היו עטופים בטלית ותפילין... הביא אז מרן רה"י זצ"ל את דברי הגמרא בסנהדרין (קג, ב) "וגם דם נקי שפך מנשה הרבה מאוד, עד אשר מלא את ירושלים פה לפה, לבד מחטאתו אשר החטיא את יהודה לעשות הרע בעיני ה'". ומתו ה"דם נקי" ששפך מנשה?... מבאר הגמרא, שהרג את ישעיה. ומסביר רש"י, ואהא קאמר קרא "מלא את ירושלים פה לפה", שנסמתו של הצדיק שקולה כמו שמלא את ירושלים חללים.

אמר אז מרן רה"י, היום אין לנו את ישעיה, ואין לנו אפילו קנה מידה לדעת מיהו ישעיה... אבל כאשר ראו את היהודים בהר נוף, באמצע תפילת שחרית, כשהם עטורים בטלית ותפילין, והערבי ימח שמו רצח אותם - זה נקרא מלא את ירושלים חללים...! זהו אסון בקנה מידה לא של בודדים... זה מלא את ירושלים חללים!

ראו הפעם, גם בנוה יעקב כאשר ילד הלך ללמוד תורה בבית הכנסת, וגם ברמות - איך ילדים קדושים וטהורים, שומרי תורה שנהרגו בצורה מזעזעת, ואברך חשוב ת"ח וירא"ש, זה נקרא מלא את ירושלים פה לפה... הבאנו לפני שבועיים את דברי האור החיים בפרשתנו (כב, ה), על הפסוק כי תצא אש, ונקרא אותו בלשונו (זה לשונות נוראיים...): "יבדרך רמז תרמוז התורה, את אשר יסובבו הרשעים ברשעם, כדי שיתעורר האדם מתרדמת שינת שכלו, בהביטו הפלגת הרעות אשר יביאו לעולם. כי לא להם לבדם יריעו, אלא יסובבו רע לכל העולם. והוא אומר; **כי תצא אש** - הלא ידעת כי צרת העם תתכנה בשם אש, וכו', ואמר; **ומצאה קוצים** - הם הרשעים שאינם אלא קוצים מכאיבים וכו'.

והודיע הכתוב עוד, כי אחר שניתן רשות לאש הדינים להבעיר, לא לקוצים לבד הם מבעירים, אלא **ונאכל גדיש** - כאן רמז אל תינוקות של בית רבן, שעדיין אין להם קומה, אלא גדושים שבולת עם חברתה, כי בעוונות הם הנתפסים בצרת עולם. (זה לא בעוונות שלהם... בצרת עולם!!!) גם אמרו ז"ל (תנחומא ויגש ב) בפסוק מפי עוללים ויונקים יסדת עוז (תהילים ח, ג) **כי הם היו ערבים בשעת קבלת התורה, וכשיר שיעו בני אדם הנה הרשות נתונה לאש לבער בהם.**

[הם ערבים... כאשר הלווה לא משלם, הולכים לערב... אנחנו הלווים שלא משלמים והם הערבים שלנו, שמשלמים...]

ואומר "או הקמה" - כאן מודיע כי לפעמים חרב עד צואר הגיעה, מופתי הדור יסודי עולם נלקחים בעוונם כדי להציל על כללות הדור וכו'. ולהם יקרא קמה, על דרך אומרו זאת קומתך דמתה לתמו, שהם הצדיקים הנמשלים לתמו (תנחומא במדבר טו), כאומרו (תהילים צב, יג) "צדיק כתמר" (אנחנו עוד באמצע השנה של מרן שה"ת, ועוד גדולי הדור! בל נשכח).

ולפעמים יגדל החטא, ולא יצילו הצדיקים לבד, וחימה שפוכה על כל שונאי ישראל, והוא אומר **או השדה** - שזה ירמוז אל כללות ישראל, ולא יספיקו לא תינוקות ולא צדיקים להציל - - -

והודיע הכתוב כי **יש יום לקל איום לנוא במשפט עם הסובבים את הדבר, למיתת הצדיקים וגאונם עולם להשתלם מהם!** והוא אומר **שלם ישלם המבעיר** - הם הרשעים הקוצים, את כל אשר הרגו!

יראת העונש ויראת הרוממות...

הגמרא אומרת (ברכות נט, א): "לא נבראו רעמים אלא לפשט עקמומית שבלב", שנאמר (קהלת ג, יד), "והאלוקים עשה שייראו מלפניו". וכפי גודל הרעמים, אנחנו יכולים להבין כמה עקמומית יש לנו בלב... כאשר יש לנו חפץ עקום, אם זה עקום מעט, בדרך כלל מספיק מכה אחת או שתיים, אך אם זה עקום הרבה מאד, צריך להכות בכח גדול כמה וכמה פעמים עד שזה מתיישר...

"עקב הלב מכל ואנש הוא מי ידענו" (ירמיה יז, ט). - - - אם אנחנו רואים שאנחנו מקבלים הרבה מכות סימן שהלב שלנו עקום הרבה... הדבר התחיל עם רעידת אדמה... היתה פעם רעידת אדמה (ביפן) שלא נגעה לעם ישראל, והחפץ חיים עורר מאד את בני התורה, והביא את הפסוק (צפניה, ג, ו-ז): "**הכרתי גוים נשמו פנותם החרבתי חוצותם מבלי עונב נצדו עריהם מבלי איש מאין יושב, אמרתי אך תיראי אותי תקחי מוסר**"...

אומר המלבי"ם, **אמרתי**, יבזה חשבתי שעיי"כ תיראו אותי יראת הרוממות שתראו גבורתי, או עכ"פ תקחי מוסר לירא יראת העונש בל אחרב ארצכם. אמר החפץ חיים; כתוב פה במפורש, שכשהקב"ה רוצה לדבר איתנו, במקום שחס ושלום הוא יכה את עם ישראל, הוא נותן מכה רבה לגויים, בשביל שגראה מזה גם את רוממותו יתברך, וגם נירא מן העונשים שלו. ואת זה ראינו ברעידת האדמה שהיתה, איך שבת אחת - אלפים נקברים תחת המפולת. ומאידך, ראינו גם ניסים גלויים, איך אנשים היו קבורים כמה ימים (!) תחת המפולת, ויצאו חיים... נפשם נתנה להם לשלל... ראו את גבורות ה' מחד, ואת פחד ה' מאידך. זה - אומר החפץ חיים - הקדוש ברוך הוא מראה לנו אצל הגויים, בשביל שאנחנו ניקח מזה מוסר. ויש הבדל עצום בין יראת הרוממות, של גבורות הקב"ה, לבין יראת העונש, של עונשי ה'.

יש דבר מאד מעניין... יונה הנביא, הקב"ה שלח אותו להתנבאות על נינוה שישובו בתשובה, ואם לא, תוך ארבעים יום ננוה נהפכת. אך יונה לא רצה ללכת. למה?... כי הוא ידע שהגויים קרובים לתשובה, והם ישובו בתשובה, וממילא יהיה קטרוג על עם ישראל. (רש"י יונה א, ג).

ובאילת השחר על התורה עה"פ ואני אקשה את לב פרעה, (שמות ז, ג) הקשה מרן זיע"א שכתוב ופרש"י מאחר שהרשיע והתריס כנגדי וגלוי לפני שאין נח"ר באומות עו"א לתת לב שלם לשוב, ועיי"ש מה שישב לחלק בין עבירת גזל לחוסר אמונה, ואח"כ הביא ילקוט יונה (פ"ג) שאכן הם שבים מהר, אבל אין להם לב שלם לשוב דאחר מ' יום חזרו והריעו יותר וכו'.

והנה הוא נסע באוניה, ופרצה רוח סערה, והאוניה חישה להישר... וישאו את יונה ויטילוה אל הים, ויעמוד הים מזעזע... ואז הדג בלע אותו ואח"כ דגה ושאל נפשו מבטן שאול, שמבו בגמי (עירובין יט, א) שהוא הגיהנום וכו' כידוע, ולבסוף הוא הלך לננוה והם חזרו בתשובה. וכל זה היה רק לעוררם אע"פ שלא החזיק מעמד רק למ' יום.

הקדוש ברוך הוא מדרכי טובו לעורר, אבל גוי זה גוי... אמנם ברגע הראשון הם שבו בתשובה, כי זה היה מיראת העונש, וכשחלף הסיכון מיד אח"כ חזרו לסורם. כמו פרעה... כשהוא קיבל מכות - הוא פחד ונהיה טוב... "הי הצדיק ואני ועמי הרשעים"... אך ברגע והמכות נרגעו - הוא חזר לסורו. כך היה גם בנינוה. [וגם עבור זה הקב"ה הרעיש עולם להחזירם למוטב].

אך מביא מרן שה"ת הגר"ח זצ"ל (בסידור) דבר נורא... בברכת על הצדיקים ועל החסידים "ועל גרי הצדק", מי הם הדוגמא לגרי הצדק?... מביא הגר"ח פרקי דר"א (סוף פרק ז) **"על הגרים של הספינה שנתגירו בימי יונה הנביא, ועליהם הוא אומר על הגרים גרי הצדק"**.

דהיינו, אותם הגויים שהיו בספינה יחד עם יונה לכיוון תרשיש, שהשליכו את יונה לים הם נתגירו, והם נקראים "גרי הצדק"!!!

מבהיל...! הקב"ה עושה סערה כזו גדולה בשביל יונה, והדג בולע אותו, וכל התלאות שעבר יונה, בשביל מה??? בשביל להחזיר בתשובה את אנשי ננוה. וכשזה קורה, בסוף הם חוזרים לסורם...

לעומת זו, אלו הגויים שהיו עמו בספינה 'במקרה', וראו איך הקב"ה מסובב את הכל, הם נתגירו, והם הדוגמא לגרי הצדק!!!

הדבר מבהיל... מה ההבדל ביניהם...? ננוה - הם ידעו שיש הקדוש ברוך הוא, והוא יכול להעניש. הם פחדו מן העונש... אך ברגע והם נרגעו מהפחד - הם חזרו לסורם! זו היתה יראת העונש.

לעומתם - גרי הספינה, הם ראו את גדולת ה' וגבורתו! איך הים נמצא בידיים של הקב"ה! מה שמועה שמע ובא, קריעת ים סוף... הם ראו בחוש את גבורת הקב"ה, ומזה נשאר 'גרי הצדק' לעולם! גרי הצדק אמיתיים!!

ואמרו ז"ל (סנהדרין ק, ב) כי ה' יתן כח ברשעים לסבול שיעור המגיע להם בחטאים, אוי לרשע רע לשמים ולבריות (קידושין מ, א) כמה יסבול בעד קלקולו וכו'.

ובאמת כי יחיד אנוש, ויכבה שלהבת יצרו המחטיא אותו, באש המשפט, בהעלותו על לבבו נהרות העונשים אשר יגיעוהו על כמה נפשות קטנים וגדולים אין קץ, שכולם הוא הרצחן הגדול להם, באמצעות תאוות הסרוחה!

והנה אמרו ז"ל (שם) לעולם יראה אדם עצמו כאילו כל העולם חציו זכאי וחציו חייב, עשה עבירה אחת אוי לו שהכריע את כל העולם לחובה (עד כאן) **ודם כל העולם ודם זרעיותיהם על צוארו ועל נפשו עמוסים, ויסבול מד המות בעד כל נפש אחת מהם, ובכל צרתם לו צר, כאשר עשה.** והוא אומר "שלם ישלם המבעיר את הבערה" וכו'.

לשונות נוראים ומפחידים... תשב"ר ערבים... לא צריך לדבר יותר, מספיק מה שקראנו...

חיזוק התמדת הלימוד

אנחנו ראינו שיש הרבה תביעה על בני תורה ויראי ה'. ראינו זאת כבר באסון של מירון, ואח"כ באסון קרלין, וכמו כן באסון בנהו יעקב, ובאסון רמות. רוצים מאיתנו משהו...

קיבלנו ממרן זיע"א, שמזמן החפץ חיים - אף אחד לא יכול לומר על מה באה כל צרה, רק שכל אחד צריך להתחזק במה שהוא יודע שטעון חיזוק. לב יודע מרת נפשו. ונדבר קצת על דברים שאמרו במפורש להתחזק: הדבר הראשון תמיד זה - **תורה**. בחור שיושב ולומד, ובאמצע הלימוד הוא מפטפט, מה הוא חושב לעצמו? על הלימוד - מגיע לי שכר ענק! אך על הדברים בטלים - זה משהו בנפרד, על זה כתוב שמאכילין אותו גחלי רתמים.

[הרב מטשעבין עבר פעם ליד חברותא שלמדו וראה שהם מדברים דברים בטלים, אז הוא אמר להם "בתאבון"..." הם לא הבינו, לא אכלנו כלום... רק דברנו. אמר להם הרה"י, כתוב המפסיק ממשנתו מאכילין אותו גחלי רתמים, אז שיהיה לכם בתאבון...]

אכן בקובץ אגרות למרן החזו"א, (ח"א אות ג') כתב: **ללמוד שעה אחת ולהפסיק שעה אחת הוא קיום התורה, האפס, וההעדר. הרי זה זורע, ושולח עליהם מים לסחפן.**

לא נשאר לו מזה כלום! גם לא את שעת הלימוד!

עיקר הלימוד הוא הלימוד התמידי והבלתי נפסק. בלימוד התמידי הוא סוד הקדושה, וזה שעושה את תורתו קרעים קרעים אסף רוח...!

קודם כל זה דבר מפחיד... יכול להיות שאין לנו תורה...

אבל מה נעשה שאין לנו חשק ללמוד? ... זה קשה לא לדבר סדר שלם... נכון שאסור אבל המציאות בשטח... מה עושים???

ממשיך החזו"א: **"מן הראוי לחבל תחבולות איך לקנות את התמדת הלימוד, ולהתפלל על זה תמיד, אפטר לקבוע לימודים שונים בכל יום כמו לימוד תורה שבכתב עם פרש"י. לימוד משנה. ספרי מוסר. גמרא בעיון ובמהירות. לקנות חבר טוב. ללמוד בבית המדרש ועוד. והעיקר לזכור לפני מי אתה עמל, ולבלי להסיח דעת מזה"**.

דבר שאיכפת לי, דבר שאני מבין שאני לא רוצה לאסוף רוח, אני רוצה לצאת עם משהו אז אני משקיע בזה!

ידוע שכתוב, כאשר פרעה רצה להרוג את משה - הוא נועץ ביועציו, ואיוב ששתק - נידון ביסורים. והסביר הרב מבריסק, למה איוב שתק? כי הוא חשב לבבו מה זה יעזור שאני אגיד משהו... בין כה לא ישמעו לי, גם כשיש יסורים לבן אדם, הוא צועק. מה זה יעזור?... אלא שכואב צועקים! אם כואב לך - אתה צועק; אחד שבאמת רוצה להתחזק, וזה באמת כואב לו, הוא ניגש לבקש תחבולות, לשאול מה עושים... להתפלל להתחנן על נפשו - להפוך עולם ומלואו, אדם לא יראה איך שכל הכסף שלו הולך לאיבוד וישב בשקט...

בחור עובד עובד במשך כל השנים בישיבה, כשהוא מסיים, עם מה יצאת?... עם המון רוח...! ה-מ-ו-ו-ו... בשיעור חזון איש...

[כמובן, שגם מהרוח הזה יהיה לנו שכר גדול - אבל הוא כאין וכאפס מול מה שמפסידיים].

[עוד קבלנו מהגר"ח שינברג זצ"ל שבחור שמשדל לעשות את מה שיכול ומתקדם על זה, רק עדיין לא הגיע לשלימות, בזה וודאי ששכרו עמו ופעולתו לפניו].

פעם הייתי בישיבה מסויימת, ודברתי שם על החזון אי"ש הזה. הגיע אלי אח"כ בחור חוצניק, והוא מראה לי צילום של החזו"א הזה, קרוע ובלוי, עם דגש מתחת הקטעים הללו... הוא מספר לי, הייתי בישיבה קטנה בטלן עד שהמשיג שלי הביא לי את הדף הזה, ועורר אותי... אני משאיר את זה אצלי בכיס, וכל פעם שאין לי חשק ללמוד - אני מוציא את הדף הזה ומתבונן בו, והיום אני מתמיד!... אני אמנם שואף להיות עוד יותר מתמיד, אבל כבר היום אני מתמיד, בזכות החזון איש הזה!...

איכפת לך?! בא תתפלל!... להתפלל על זה תמיד - כותב החזו"א! תבקש... מה יעשה אדם ויחכם? הגמרא אומרת (בנדה ע, ב), ירבה בישיבה ויבקש רחמים ממי שהחכמה שלו. תבכה... תצעק... אם אתה לא רוצה רוח - תבקש על זה!!

הגאון רבי ישראל אליה וינטרויב זצ"ל, כתב לבן שלו מכתב, הבן שלו אמר לו פעם מה החכמה - אבא, לך זה קל כי אתה עליו... כתב לו אביו (וזה התפרסם) לא נולדתי ככה! הייתי בכישרון ממוצע. אין לך מושג כמה דמעות שפכתי!!! דמעות ותחנונים.

ידוע שרבי ישראל אליהו היה עליו נדיר!... חוץ ממה שהוא ידע הרבה 'קבלה', הוא היה יודע בעל פה לצטט ראשונים ואחרונים... משנה למלך בעל פה!... הבנים שלו עשו חשבון, שכל הדמעות והתחנונים שהוא בכה על נפשו זה היה בערך בגיל שש עשרה - שבע עשרה... וכל התפילות והדמעות הפכו אותו... ומאז הוא כבר השתנה ונהיה עליו.

מרבית תורה מרבה חיים!...

החזון אי"ש הזה צועק... אבל בואו נקרא עוד דבר נוסף:

יש ספר על ישיבת וואלוז'ין, ומובא שם שכאשר הגר"ח מואלוז'ין זצ"ל ייסד את הישיבה הוא כתב אגרת לעם הקודש וכתב כך: **"והנה כל העדה כולם קדושים ומאמינים כי לא נברא האדם אלא עבור תכליתו למען היות לו חלק לעולם הבא. והמס לבבנו... בזכרנו שחז"ל גזרו אומר בפרק 'חלקי' (צט, א) שכל שאפשר לעסוק בתורה ואינו עוסק נאמר כי דבר ה' בזה. וכן הוא בשולחן ערוך (יורה דעה רמו, כה) והנה סיפא דהיא קרא הכרת תכרת וכו'.** והיינו הכרת בעולם הזה, תכרת חלק לעולם הבא. וכן אלה מנה מהר"ר חיים ויטאל בשערי קדושה (שער ח' ח"ב) בענין התחונות. **שאף על פי שיש בידם כל המעשים טובים, אין להם חלק לעולם הבא, אם אפשר לו לעסוק בתורה ואינו עוסק! ואוי לנו חיים הדן ביטולה של תורה.**

ובדרשת רבי חיים מואלוז'ין [בעשרת ימי תשובה] שהודפסה, הוא אמר 'מספיק החטא הזה (של ביטול תורה) להפחיד אותנו, לאבד את שני העולמות!!!' אבל קרא כתיב - מסיים הגר"ח מואלוז'ין, ועמד כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ, והיינו שנוכח כולנו לתשובה שלימה. ובתחילת ברכת התשובה אמרו "השיבנו אבינו לתורתך".

עכ"פ אנחנו כבר מבינים לבד מה זה הפחד שנפסיד את התורה...

והנה דבר מאד מעניין... כאשר הפציצו את הכור האטומי בעיראק, באו קודם לכן לבקש ברכה מהבבא סאלי זיע"א. אמר להם הבבא סאלי, שהוא מסכים לברך, אך בתנאי שלא ילכו בין השעות שתיים לארבע בצהריים. ובאמת התכונן היה שדוקא אז יעשו את המבצע, אך הפכו עולם בשביל לדחות את זה, בכדי לזכות לברכה של הבבא סאלי.

שאלו אותו מה העניין בזה?... אמר להם כי בין שתיים לארבע היכלי הישיבות והכוללים לא לומדים כרגיל, ואין את הזכות של התורה!... וכשחסר את זכות התורה יכולים להפסיד את הכל חלילה!...

ובאמת ידוע הנסיים הגדולים שהיו שמה.

אם נשים לב, רוב הצרות האחרונות ארעו בזמנים בהם בית המדרש חלש. או בליל שבת, יום השבת, או יום שיש אחר הצהריים... זה זמנים שפחות לומדים. וכשאין את הזכות של התורה, אין "מרבית תורה מרבה חיים"... מי שנלחם עם היצר הרע זה הבני תורה.

הרב מטלו (הגר"ל בלוד) אמר, כן הביא משמו הג"ר מאיר שפירא, כאשר יהודה הבטיח ליעקב אביו "אם לא הביאותי אליך והצגתי לפניך, וחטאתי לך כל הימים", ואומר רש"י מהו הכפל לשון? הוא התחייב להביאו חי ולא מת. וקשה, אמנם יהודה הוא גבור ויכול להביא את בנימין, אך מאיפה העוז להתחייב להביא אותו חי ולא מת, הרי אם יבוא מלאך המות מה יהודה יוכל לעשות?...

והתלהב הטלור והרעים בקולו: יהודה אמר ליעקב, אבא! מה אתה חושב, שאני סתם גיבור?!... אני בן תורה! ובן תורה יודע להילחם גם עם מלאך המוות... הכח של מרבית תורה מרבה חיים נמצא בבית המדרש. כל אחד יעשה את החשבון נפש שלו...

האור החיים (בתחילת פ"ר תצוה) **כותב שיש ד' גלויות כנגד אברהם יצחק ויעקב והגאולה הרביעית והאחרונה תלויה במשה רבינו ע"ה, ואין משה חפץ לגאול עם בטלים מן התורה! חשבון נפש על התורה שלנו... כי הם חיינו ואורך ימינו...**

סיפר לי מוריניו רה"י הג"ר ברוך דב דיסקין שליט"א, שהיתה שבת אחת שהוא מסר שיעור לפני מנחה ב'נחלת משה', והגיע לשם גם הגאון רבי שמואל בירנבוים, (ר"י מיר באמריקה) הוא בא כולו נסער למוריניו, ואמר לו, יש לי פה שאלה של פיקוח נפש, התאפקתי לא להפריע לך באמצע השיעור...

רב דב נבהל... מה קרה?... אמרו לי שאתה תלמיד של הרה"י רבי שמואל רוזנבסקי זצ"ל, ויש (לל) פה וורט בר' שמואל בסוגיית מקיף וניקף (בבבא בתרא) וזה לא יתכן!... כולו נסער במלחמתה של תורה... אמר לו הגר"ד עקב השעה המתאחרת, אנחנו מיד אחרי מנחה נלך לסעודה שלישית, להיות עם המשפחה, ומיד אחר הכניצה נבוא לדבר אתכם בלימוד, איפה אתם נמצאים?... אמר לו הגר"ש - בשבת שבע ברכות בוגשל...

הגר"ד בא לשם אח"כ, (שם הנכדה של רבי שמואל התחנתה עם בחור חשוב ממשפחת סולובייצ'יק, מצאצאי בריסק...) רבי שמואל בירנבוים ראה אותו - וכבר 'שכח' שהוא בשבת שבע ברכות, והחל לצעוק שם סברות בלימוד, וכך הם נשאו ונתנו במלחמתה של תורה בסוגיית מקיף וניקף בדבריו של רבי שמואל, וכך הם האריכו והאריכו, עד ששבת כבר יצאה, והיו צריכים לחזור לחו"ל והוא ממשיך בסערה...

אמרו לו לר' שמואל בירנבוים, רביה... עוד מעט נאחר את הטיסה... חייבים להזדרז... צעק רבי שמואל, **אני לא מבין, אתם הולכים להתפלל מעריב! מה אומרים במעריב!... "כי הם חיינו ואורך ימינו!" באמצע החיים נוסעים לחוף לארץ!... אני באמצע המאבק על החיים שלי כעת!...** אומרים לאדם שנאבק על החיים מאחרים את המטוס:... כי הם חיינו... כי הם חיינו ואורך ימינו - כפשוטו!...

נושא בעול עם חבירו

מרן רה"י זיע"א היה אומר - כאשר היו אסונות כאלו ע"י הישמעאלים שהיו תוקפים יהודים והורגים בהם ללא רחם, הוא היה מביא את דברי הרמב"ן בפרשת לך לך על הפסוק "ותענה שרי ותברח מפניה" (טז, ו) אומר הרמב"ן: **"חטאה אמנו בעיניו זה, וגם אברהם בהניחו לעשות כן. ושמע ה' אל עניה, ונתן לה בן שהיא פרא אדם, לענות זרע אברהם ושרה בכל מיני הענויי".** והיה אומר מרן רה"י, שבכאלו אסונות של ישמעאל - מונח הרבה תביעות של 'בין אדם לחבירו'. ואף מרן רה"י הג"ר גרשון אדלשטיין שליט"א כתב להתחזק בבין אדם לחבירו, **הם וודאי יודעים** במה צריך להתחזק. לגבינו, בבין אדם לחבירו יש כמה עניינים: לא לדבר בלילה (בשעות מאוחרות)... זה מפריע לאחרים. לפרגן לשני, להיות נושא בעול עם חבירו... סיפר לי יהודי, (שהוא היה הנהג של הגר"ש בעדני זצ"ל) כאשר הרב בעדני היה שומע על כ"כ הרבה בחורים ובחורות מעוכבי שידוך - הוא לא יכל לשאת את זה... פעם אחת הוא אמר לו, בשעת לילה מאוחרת - בא ניסע כעת לעמוקה.

היה זה לילה קר במיוחד... אמרנו לו, רבינו! עכשיו מאד קר... אמר הרב, אני כבר לא יכול לשמוע על כ"כ הרבה צרות... ניסע עכשיו! ומספר הנהג, נסענו ארבעה אנשים יחד עם הרב. הגענו למקום, היה שם חושך אפילה וקור אימים, נורא נוראות... הרב בעדני (שהיה מבוגר) רעד כולו מקור, ושמונו עליו כמה מעילים, הוא נכנס פנימה ורעד כולו, ובכה בכי גדול ללא הפוגות... הוא כבר לא יכול... הוא התפלל מעומק לבו לישועתך של ישראל. **כשאנחנו שומעים כאלו צרות - בא נתחזק... בואו נעשה משהו!... איך אתה יכול להישאר אדיש עם לב אבן?... אתה יהודי! אתה שומע כאלו דברים... בין אדם לחבירו!...**

צריך לדעת: בחור שמכאיב לשני זה לדורות!

הגאון רבי יצחק זילברשטיין, היה פעם רב של ביהכ"נ הגדול בחולון. (לתקופה קצרה) כאשר הוא בא לשם, אמרו לו וורט של הרב הקודם, הגאון רבי דוד שמעיה ויין זצ"ל.

כתוב בגמרא בשבת (קמ"ה, ב) מפני מה עופות שבבבל שמנים יותר מהעופות של ארץ ישראל!... מפני שלא גלו. שנאמר "שאנן מואב מנעוריו, ושקט הוא אל שמריו, ובגולה לא הלך". והכא - בארץ ישראל - מנא לן דגלו?... דתניא רבי יהודה אומר נ"ב שנה לא עבר איש ביהודה שנאמר על ההרים אשא בכי ונהי... מעוף השמים ועד בהמה נדדו הלכו... בהמ"ה בגימטריא חמישים ושתים.

אמר הרב ויין, הרי מאז החורבן עד שהגמרא שאלה למה עופות שבבבל יותר שמנים - עברו כבר כמה מאות שנים! הסבא של הסבא של העופות שבא"י הלך בגלות, ועד היום הנינים והבני נינים שלו רזים... זה נכנס להם בעצמות!...

אדם לפעמים פוגע במישהו ומשפיל אותו, זה יכול להישאר בו לדורי דורות!...

ויש על כך הרבה סיפורים מזעזעים... לפעמים זה פגיעות כ"כ קטנות שלא שמים לב אליהם, אבל השני נפגע קשות וזה משפיע גם על הדורות הבאים!!! ורק כעת היו כמה סיפורים... ואחד מפורסם עם מרן הגר"ח... אין כעת את הזמן...

לעומת זו, מילה טובה לבן אדם, כמה זה יכול להשפיע...

גם בשיבה"ק כבר ספרנו איך מילה טובה הפכה בחורים מקצה לקצה עד היותם לבני עליה מופלגים... מות וחיים ביד הלשון.

רבי ברוך בער זצ"ל בעל הברכת שמואל אמר פ"א על עצמו שמה שהיה לו סיעתא דשמיא כזו גדולה כי תמיד חשב ורצה לראות איך השני מצליח ואיך לרומם את השני.

והתקדשתם והייתם קדושים

והנה אנחנו נמצאים כעת בסוף ימי 'השובבי"ם'... פתח לנו שער בעת נעילת שער... כבר הבאנו שבסידור של רבי אליהו לאפיאן שיי"ל ע"י נכדו והרה"ג ליפא ישראלזון מביא בשם הגר"א את הגמ' ביומא (ל"ט, א) והתקדשתם והייתם קדושים. אדם מקדש עצמו מעט - מקדשים אותו, הרבה, מקדש עצמו מלמטה - מקדשין אותו מלמעלה, מקדש עצמו בעולם הזה - מקדשין אותו בעולם הבא.

ואומר הגר"א, בלי הכנה מוקדמת - אין היכי תמצוי להגיע לקדושה.

ואני רוצה להסביר לכם: המסילת ישרים כבר כתוב (פרק כ"ו) **"ענין הקדושה כפול הוא, תחלתו עבודה וסופו גמול, תחילתו השתדלות וסופו מתנה, והיינו שתחילתו הוא מה שאדם מקדש עצמו, וסופו - מה שמקדשים אותו".** אי"כ סוף הקדושה - זה מתנה, אתה רק מתחיל השאר מרימים אותך משמים.

חז"ל אומרים עה"פ קדושים תהיו, יכול כמוני...? תלמוד לומר כי קדוש אני, קדושתו למעלה מקדושתכם.

ומה הוא אמינא שיכול כמוני...? כי אם זו מתנת שמים - מי אמר שיש גבולות!... הקב"ה יכול לעשות הכל... עד כדי כך, היה מקום להבין שעל ידי עבודה שלנו נגיע לקדושתו של ה' יתברך!!! ההוה אמינא הזאת לבד - כבר מראה לנו לאיזה דרגות שייך להגיע... אבל את העבודה צריכים להתחיל מפה...

והחפץ חיים הביא שעל חיסרון בקדושה נאמר "ושב מאחרדיך"... בלעם עם כל היודע דעת עליון לא הצליח להזיק לעמ"י אפי' כמלא הנימא, רק בסוף הוא אמר לבלק, אלוקיהם של אלה שונא זמה, ואז עמ"י גרמו בידיהם במעשה דזמרי שפרצה המגיפה... (ומי שיש בידו, הוא רוצח).

הג"ר אליה לאפיאן מביא (בסידור) סיפור נורא: על הכתוב בש"י ליום א' "מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו", האר"י הקדוש בהלוייה של הרמ"ק (בעל התומר דבורה) שאל את הנוכחים אם הם רואים משהו? ואף אחד לא ידע.

היה שם בחור אחד שאמר לאר"י ז"ל, אני רואה עמודא דנורא. אמר לו האר"י, תבא אלי לביתי, ותהיה לי לבן, ואני אלמד אותך תורה. [נר' אליה כתב שהאר"י התכוון להשיא אותו לבתו!] למחרת, ראה האר"י שאותו בחור נפל בענייני קדושה. (כנראה שזה לא היה באונס) אמר לו צא טמא מביתי! אני לא רוצה לראותך יותר עד עולם!

אומר רבי אליה לאפיאן, מי יעלה בהר ה' - ומי יקום... אפשר להתרומם עד שמים הגיע ואח"כ ליפול עד שאול, וצריך לדעת בעניינים האלו בבת אחת אפשר לרדת עד לשאול תחתית... צא טמא, לא רוצה לראות אותך יותר. מאיפה?... מלהיות בן שלו, חתן שלו, ולזכות ללמוד תורה מפי האר"י ז"ל. לראות עמודא דנורא... מעמודא דנורא עד עמודא דחשוכא... נורא! אנחנו לא יכולים להאריך בזה הרבה. צריכים לדעת להיזהר בכל העניינים האלו.

[אמר לי מורינו הגרב"ד, שבישיבה היה מקובל שגם נגנים צריך שיהיה להם ניתוק ועם חותמת של הכשר. ואלה ששומעים לדבר ה' חייבים לדאוג שלא לפרוץ גדר].

לחשוב בראש ישר...

כתוב בגמרא, לא נבראו רעמים אלא לפשט עקמומיות שבלב. מה הראייה?... שנאמר "והאלוקים עשה שייראו מלפניו". ישרות - זה ירא"ש וזה לא הולך בלי מוסר, העקמומיות הזו מתיישרת רק עם יראת שמים!

ומרן רה"י רבי גרשון שליט"א כתוב במכתבו שכל אחד יתחזק במה שהוא צריך להתחזק, וכן בעניינים של בין אדם לחבירו, **ושכל אחד יקבע לעצמו זמן ללמוד מוסר אפילו כמה רגעים!** הוא המיקל הכי גדול שיש... אפילו כמה דקות... [כמובן שהוא כתוב את זה לאלו שגם את זה אין להם...]. כבר ספרנו שמרן הרב שך זיע"א בצואתו בקש מתלמידיו ללמוד כל יום משנה אחת או מחשבה אחת של מוסר. ושאלנו למרן רה"י זיע"א, אחד שזמנו מצומצם ביותר מה עדיף לבחור מהשנים, והשיב שודאי משנה אחת חשובה מהכל רק שבדר"כ במשנה אחת רחוק שיביא למהפך בחיים משא"כ מחשבה אחת של מוסר.

והנה מה דורשים ממש? ראש ישר. זה הכל!...

המסילת ישרים כתוב (בפרק ב') 'ואולם הנה זאת באמת אחת מתחבולות היצר הרע וערמתו להכביד עבודתו בתמידות על לבות בני האדם, עד שלא ישאר להם רְנוּחַ להתבונן ולהסתכל באיזה דרך הם הולכים, כי יודע הוא שאלוהי היו שמים לבם כמעט קט על דרכיהם, ודאי שמידי היו מתחילים לינחם ממעשיהם, והיתה החרטה הולכת ומתגברת בהם, עד שהיו עוזבים החטא לגמרי. והרי זה מעין עצת פרעה הרשע שאמר (שמות ה, ט): תכבד עבודתה על האנשים ויעשו בה, ואל ישעו בדברי שקר. שהיה מתכוין שלא להניח להם רוח כלל לבלתי יתנו לב או ישימו עצה נגדו, אלא היה משתדל להפריע לבם מכל התבוננות בכח התמדת העבודה הבלתי מפקחת.

תדעו לכם! אחד מהאסונות של הפלאפון ה'כשר והטהור'... שבחורים לא מבינים... פעם היתה פרסומת כתובה גדולה כשהתחיל הפלאפון, 'להפוך שעה אבודה לשעת עבודה'. והיום הפרסומת הלא כתובה היא הרבה יותר גדולה, שכ"א רואה את זה בעצמו... להפוך שנים של עבודה לשנים אבודות!... מאבדים חיים... היום זה זמנים של עקבתא דמשיחא! אם לא היו פלאפונים, בן אדם היה הולך ברחוב וחושב מה לעשות, יושב בבית וחושב מה עושים... היו הופכים את הזמן לניצח! אבל אין היום זמן לרגע... אם יש רגע פנוי או שהוא מצלצל לאחרים, או שאחרים מצלצלים אליו... זה יום ולילה לא ישבותו... והגית בו יומם ולילה... אדם לא מבין שהוא מאבד חיים! מאבד חיים! על מה ??? על שטויות והבלים!...

אתה לא "מוותר", אתה רק מקבל...

אני רוצה להגיד לכם: שמעתי מהגאון ר' שאול אדלשטיין שהוא למד אצל מרן רה"י הגרמ"י ליפקוביץ זצ"ל, והוא אמר להם: בפרשת יתרו יש שני דברים סמוכים ברש"י, ויבא יתרו חתן משה ובניו ואשתו אל משה אל המדבר (יה, ה) אומר רש"י, ואף אנו יודעים שבמדבר היה, אלא להודיע שבחו של יתרו שהיה יושב בכבודו של עולם, ונדבו לבו לצאת אל המדבר, מקום תורה, ולשמוע דברי תורה. פלאי פלאים... יתרו היה ברומו של עולם, והוא ויתר על זה. הוא ויתר למען התורה. ויצא משה - 'כבוד גדול נתכבד יתרו והנה רש"י כתוב שני פסוקים אח"כ, ויצא משה - 'כבוד גדול נתכבד יתרו

באותה שעה כיון שיצא משה, יצא אהרן נדב ואביהוא, ומי הוא שראה את אלו יוצאין ולא יצא... נו... אז יתרו ויתר על כבודו של עולם או קיבל יותר כבודו של עולם?... שאל ר' מיכל יהודה. וכי יתרו 'הפסיד' משהו?!... במקום הכבודו של עולם המדומה שלו, הוא קיבל כבוד של כל גדולי עולם! תארו לכם שיבא היום מישהו, ויצאו לקראתו החזו"א, ר' איסר זלמן מלצר, הרב מבריסק... וכל גדולי עולם...

אמר רבי מיכל יהודה: לפעמים בחור חושב, אני נמצא כביכול 'בכבודו של עולם', אני יכול לעשות מה שאני רוצה, אבל אני 'מוותר' למען התורה... וזה קשה לי, זה ממש 'ובכל נפשך'... שוטה שבעולם! אתה מוותר על משהו?!...! תראה את כל אלו שלמדו לאן הם הגיעו ולאן הם העפילו... לא רק עולם הבא, עולם הזה!!!

ויש לכך הרבה דוגמאות ואין לנו את הזמן להאריך בהם, אך דוגמא אחת שאהוב עלינו לחזור עליה: אמו של הרה"י ר' נתן צבי פינקל זצ"ל, היתה במוצאה מאמריקה, והיה לה מסעדה. (השווער שלה היה אח של ר' אליעזר יהודה, בנו של הסבא). היו לה שני בנים, אחד מהם זה הגי"ר נתן צבי. הוא היה תלמיד מצטיין, ולמד בתיכון, והוא היה 'שחקן' מצויין, ונערץ בחברתו. ורבי אליעזר יהודה ביקש ממנה שתשלח את הבן שלה למיר לשנה אחת. לא היתה לה אף הוי"א לשלוח אותו... הבן המצטיין שלה, ובפרט שמיר היתה אזה על יד הגבול (ליד שער מנדלבוים) ולא היו טלפונים זמניים, ובכלל... באיזה תנאים חיו שם... לא היתה לה שום מחשבה לשלוח אותו. היא באה שנה אחת לימים נוראים, לדוד שלה ר' אליעזר יהודה. היא ירדה שם בעזרת נשים, ולידה ישבה בתו של רבי חיים שמואלביץ, והיא ידעה אנגלית, היא הסבירה לה את כל 'עקידת יצחק' באנגלית. היא התרגשה... אברהם אבינו יכל בגיל כ"כ מבוגר להקריב את בנו היחיד והאהוב עליו, ולהישאר עם ישמעאל - בשביל הקדוש ברוך הוא, ואני לא יכולה לתרום את הבן שלי לשנה אחת?!... מיד היא שינתה את דעתה, ואמרה לרה"י ר' אליעזר יהודה, שהיא מוכנה שהבן שלה יבוא לשנה ללמוד בישיבה.

היא היתה בטוחה שזו הקרבה עצומה לא פחות מאברהם אבינו... עברו ימים, חלפו שנים, במבט לאחור, האם היא 'הקריבה' משהו?!... היא ויתרה על רומו של עולם?!... אילו היא לא היתה שולחת אותו לישיבה, מה היה לה?... היה היתה עוד אמריקאית בעלת מסעדה, והיתה צריכה אולי גם לעזור לטפל בבן שלה שבגיל די צעיר חלה בפרקינסון, עד סוף ימיו... [היא נפטרה אחריו].

וכעת - - - למה היא זכתה?... להיות 'אמה של מלכות', הרבנית פינקל... למה קראו לה 'הרבנית'?!... היא לא למדה אצל הרב וולף... אלא אמה של מלכות! היה לה 'כבודו של עולם' אמיתי, ר' נתן צבי היה ה-סמל של 'ובכל נפשך' האמיתי. היה לה אריכות ימים, וזכתה וראתה בחייה מאות נכדים ונינים כולם גדולי תורה... ובכל מקום כבדוה כבוד גדול, זה נקרא שהיא 'הקריבה' משהו?... היא קבלה פי מליון! גם אברהם אבינו קיבל... עד היום - 'ועקידת יצחק לזרעו ברחמים תזכור'.

מה רוצה המסילת ישרים בפרק א'?... ישרות! תפסיק לחיות בחלומות, תפסיק לחלום שאתה בכבודו של עולם... איזה 'כבודו של עולם' זה? שאתה יכול לראות פלאפון!...!

[אגב, מרן רה"י זיע"א, תמיד כשהגיעו לפרשת משפטים, בפרשה של שומרים, כתוב ששומר אבידה הוא נקרא שומר שחר, למה, כי באותו זמן שהוא מטפל באבידה הוא פטור מליתן פרוטה לעני, דהעוסק במצוה פטור מן המצוה. והרה"י כל הזמן היה מתפלל, זה נקרא שקיבלתי שחר?!... הוא לא היה מסוגל להבין את הישכר'י שבה, מה, שהוא פטור מליתן צדקה?!... כנראה שיש אנשים פשוטים שבשבלים זה נקרא שחר...]

מה מבקשים מאיתנו?... קצת שכל. בא תראה את העולם הזה של הבני תורה, תראה את המשפחה שלהם, תראה את הילדים שלהם... צריכים לדבר עוד?!...

צריכים קצת להשקיע... קצת לצאת מהחלומות... ישרות!!! והאלוקים עשה את האדם ישר!

כל פרק א' של מסילת ישרים מדבר אתך, בא תתבונן...! כבר לבד תגיע למסקנה הזו. [ודרך אגב, שמעתי ממרן רה"י ר' גרשון אדלשטיין שליט"א, שעיקר המוסר שיש - זה פרק א' של מסילת ישרים!]

כששאלתי אותו על יהודי, שאין לו זמן ללמוד מוסר, והוא אמר לו ללמוד את הפרק א' של מסילת ישרים כל הזמן.

המשגיח הגה"צ ר' דן סגל מביא בהקדמה לספרו במסילת ישרים שהיה אברך מתמיד עצום ככולל פוניבז', ושאלו אותו איך הוא עושה את זה?... והשיב, כל בוקר לפני שאני הולך לכולל, אני לומד את פרק א' במסילת ישרים, ואז כל העולם נראה בעיני אחרת...

ישרות! ליישר עקמומיות שבלב...

בני... קול דמי אחינו צועקים אלינו מן האדמה... בני ציון היקרים המסולאים בפז... האמא של הילדים היא אשה גדולה שמדברת כל הזמן אמונה... היא באה מבית גדול... היא גם שיכלה אח לפני שנים ואף בעלה שיכל אח, כעת הוא זקוק להרבה רחמי שמים, אברהם נח בן יהודית - לרפואה שלימה.

האמא ביקשה דבר אחד... אני הקרבתי קרבן, קרבן ציבור, אני מקבלת את זה באהבה, ואני מצדיקה דין שמים. אבל שלא יהיה לשוא הכיתי את בניכם את בנותיכם... שיהיה לזה תמורה, שכל אחד יתחזק! כל חיזוק שבא מחמתם גם הולך לעילוי נשמתם!...

החושך שלפני הגאולה

ונסיים בדבר אחרון: אנחנו רואים היום את השמאל איך שהם איבדו כל רסן, ואיבדו צורת אנוש. הם מטורפים גמורים, הם מתסיסים כבר ברציחות, זה ענין של פיקוח נפש. רק אין יראת אלוקים במקום הזה - והרגוני. כפשוטו!

ונדע, ר' אלחנן מביא בעקבתא דמשיחא חוצפא יסגא, יסגא זה מלשון להתרבות. דהיינו מי שיהיה חצוף הוא יהיה הגדול, וכמה שהוא יותר חצוף ככה הוא יהיה יותר גדול. וככה זה הולך שמה... לכן הם מתחרים בחוצפה וגסות רוח.

ועל מה ולמה קרה פתאום?... מרן פוסק הדור הגר"מ שטרנבוך מביא דברי סבו הגר"א, בלמנצח מזמור לדוד, שכל דבר, כשהוא הולך ובא לקראת סיומו הוא מתחזק והולך ביתר שאת. כמו לילה, מתחיל להחשיך לאט לאט, וכך זה מתחזק ומתחזק יותר ויותר... מתי הכי חשוך?... בסוף הלילה, רגע לפני עלות השחר!

כך גם אשה יולדת, יש לה כאבים במשך כל העיבור, מתי הכי כואב לה?... רגע לפני הלידה. אבל אח"כ בא הולד.

כך גם לפני הגאולה, החושך יהיה נורא ואיום ואז וכבוד ה' עלייך זרח, ואור חדש על ציון תאיר. ומי יודע... מרן שר התורה הגר"ח זצ"ל אמר שהמשיח כבר נמצא בפתח, הנה זה עומד אחר כתליו... הוא רק מחכה שיגידו לו להיכנס...

ומי יודע מי יודע אם זה לא בכדי לעורר אותנו לפני שיהיה מאוחר... אחרי זה כבר בא משיח, ומאוחר מידי בשביל לתקן... למה להפסיד את הכל?... ישרות!... והאלוקים עשה את האדם י - ש - ר! למה לחיות עם חשבונות רבים...

וכבר בקשה אמם של הילדים בדבריהם המרטיטים והמרגשים, אני מקבלת ע"ע גזירת שמים באהבה, להקריב קרבן צבור למען עם ישראל אך היא בקשה שאכן נתעורר ויהי הקרבן לרצון להרבות כבוד שמים.

לכו ונשובה אל ה' בחזקה, וכמו שכותב רבי חיים מואלוז'ין בסוף דבריו, אבל קרא כתוב 'ועמך כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ', דהיינו שנוצה כולנו לתשובה שלימה, ונזכה להתקרב לבוא עולם, ולראות בתחיית המתים, ובביאת משיח צדקנו, במהרה בימינו אמן!

לע"נ הטהורה

של מרנא הסבא מסלבדקא
הגאון רבי נתן צבי פינקל בן ר' משה זללה"ה
נלב"ע כ"ט שבט תרפ"ז
תנצב"ה

לע"נ

מרן הגאון הגדול ליבם של ישראל
רבי יעקב בן הגאון רבי צבי יהודה אדלשטיין זללה"ה
נלב"ע כ"ז שבט תשע"ז
תנצב"ה

ניתן לשמוע את השיחה ביום שלישי בערב ולאחמ"כ בשידור חוזר וכן שיעור דף היומי ועוד, בקו השיחות שמספרו 074-740-3629

ניתן לתרום לגליון מכל עמדות נדרים פלוס ברחבי הארץ באמצעות לחצן קופות נוספות בחיפוש יש להקיש ארחות חיים או קוד מוסד 1000729 כמ"כ ניתן לתרום דרך המערכת הטלפונית הממוחשבת נדרים פון בחיגו לטלפון 037630585 שלוחה 2071 או במספר פלא' 053-415-3025 כל מי שיכול לעשות הוראת קבע אפילו של כ5 ש"ח תבוא עליו ברכה, וכל המוסיף... ניתן לקבל את הגליון במייל: 4166058@gmail.com